

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Stanisław Jarosz**

Warszawa, dnia 21 stycznia 2010 r.

KGP-410-17-1/2009

tekst ujednolicony

**Pan
Jan Vincent Rostowski
Minister Finansów**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹ zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli² przeprowadziła w Ministerstwie Finansów kontrolę stanu organizacji i wyposażenia jednostek administracji celnej w okresie od 1 stycznia 2007 r. do 30 września 2009 r.

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli, podpisanym w dniu 23 grudnia 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Panu Ministrowi niniejsze wystąpienie

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, podejmowane w Służbie Celnej³ działania kształtujące jej organizację, zmierzające do zapewnienia obsady kadrowej oraz wyposażenia jednostek Służby Celnej w sprzęt niezbędny do kontroli celnej, a także działania usprawniające pracę funkcjonariuszy celnych na przejściach granicznych.

1. W okresie objętym kontrolą jednym z podstawowych kierunków działań organizacyjnych w Służbie Celnej była kontynuacja zmian w strukturze i dyslokacji jednostek organizacyjnych. Zmiany te, zapoczątkowane po wejściu Polski do Unii Europejskiej, miały na celu dostosowanie Służby Celnej do zmienionych warunków działania, wynikających z członkostwa Polski w UE i przystąpienia do Układu z Schengen. W okresie od dnia 1 maja

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701

² Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji.

³ Dalej: SC

2004 r. do dnia 30 września 2009 r. powołano dodatkowo 2 izby celne, zwiększając ich łączną liczbę do 16, zmniejszono liczbę urzędów celnych z 52 do 46 oraz oddziałów celnych ze 175 do 159, likwidując głównie oddziały celne wykonujące czynności na granicy zachodniej i południowej. Utrzymano natomiast niezmienną liczbę 55 oddziałów o statusie przejść granicznych. NIK nie zgłasza zastrzeżeń do celowości wprowadzanych zmian. Ustalenia kontroli wykazały, że poprzedzano je analizami kierunków i nasilenia obrotu towarowego oraz obciążenia poszczególnych oddziałów celnych obsługą zgłoszeń celnych. Analizy uwzględniały także koszty ponoszone na utrzymanie poszczególnych jednostek.

2. Szef Służby Celnej zainicjował zmianę mającą na celu usprawnienie obsługi dokonywanej przez 6 oddziałów celnych ulokowanych na przejściach granicznych (zapewnienie bardziej płynnego przepływu towarów przez granicę i skrócenie czasu oczekiwania na objęcie procedurą celną). NIK pozytywnie ocenia tę inicjatywę, gdyż przyniosła ona założone efekty.

W dniu 1 października 2008 r. weszła w życie nowelizacja *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2004 r. w sprawie urzędów celnych, w których dokonywane są czynności przewidziane przepisami prawa celnego w zależności od rodzaju towarów lub procedur celnych, którymi mogą być obejmowane towary*⁴. Zmiana dotyczyła ograniczenia rodzaju towarów, które mogą być obejmowane procedurą dopuszczenia do obrotu i procedurą wywozu w granicznych oddziałach celnych, ze względu na to, że procedury te, jako czasochłonne i wymagające podejmowania szeregu czynności (między innymi kontroli celnej), powinny być wykonywane przede wszystkim w oddziałach wewnętrznych (zlokalizowanych w głębi kraju). Priorytetem oddziałów celnych umiejscowionych na przejściach granicznych powinna być obsługa procedury tranzytu oraz ruchu osobowego na granicy, w tym obsługa zgłoszeń do procedur właściwych dla punktów granicznych. W skali całej służby celnej w 2008 r. udział odpraw przewozów tranzytowych dokonanych przez oddziały graniczne w ogólnej liczbie takich odpraw zmalał w stosunku do 2007 r. o 2,3 punktu procentowego (z 60,7 % do 58,4 %), a udział odpraw na podstawie zgłoszeń do pozostałych procedur (m.in. w procedurze dopuszczenia do obrotu i procedurze wywozu) wzrósł o 0,7 punktu procentowego (z 28 % do 28,7 %). Do 30 września 2009 r. zgodna z oczekiwaniami tendencja zarysowała się tylko w zakresie odpraw tranzytowych (odprawy dokonywane przez oddziały graniczne stanowiły 59,6 % ogólnej liczby takich odpraw), natomiast udział odpraw w pozostałych procedurach w stosunku do 2008 r. wzrósł nieznacznie (o 0,4 % punktu procentowego) do poziomu 29,1 %.

⁴ Dz. U. Nr 251, poz. 2511 ze zm.

Ze względu na ograniczony podmiotowy zakres obowiązywania nowych uregulowań, nie ma jeszcze wystarczających przesłanek do wnioskowania o ich docelowej skuteczności, jako instrumentu usprawniania pracy granicznych oddziałów celnych. Niemniej dotychczasowe rezultaty ich funkcjonowania – w ocenie NIK – powinny stanowić asumpt do ścisłego monitorowania tych rozwiązań, pod kątem celowości wprowadzania ewentualnych dalszych modyfikacji.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia też inicjatywę utworzenia tzw. parkingów buforowych przed drogowymi przejściami granicznymi usytuowanymi na terenach objętych właściwością działania granicznych izb celnych. Miałyby one stanowić element zarządzania kolejką, przede wszystkim pojazdów ciężarowych, oczekujących na wyjazd z Polski. Jeden spośród takich parkingów (w Dorohusku), według przyjętej koncepcji, mógłby docelowo zostać przekształcony w terminal celny.

3. NIK odnotowała, że od 2008 r. trwają czynności związane z przygotowaniem Służby Celnej do realizacji zadań w czasie Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012. Koncentrowały się one na identyfikacji możliwych problemów i zagrożeń oraz prowadzeniu stosownych ustaleń ze stroną ukraińską. W dniu 30 października 2009 r. *Pełnomocnik Szefa Służby Celnej ds. Przygotowania Służby Celnej do Zadań Wynikających z Organizacji przez Polskę Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej*, poinformował dyrektorów departamentów tzw. pionu celnego Ministerstwa Finansów i dyrektorów Izb Celnych o wyznaczeniu 7 zespołów do współpracy w przygotowaniu i realizacji strategicznych zadań oraz o projekcie harmonogramu stosownych działań i planie ich realizacji. NIK zwraca jednak uwagę, że harmonogram ten, uzgodniony ze stroną ukraińską, do czasu zakończenia czynności kontrolnych w dniu 10 grudnia 2009 r. nie został zatwierdzony przez Szefa Służby Celnej.

4. W marcu 2007 r. ówczesny Szef Służby Celnej zatwierdził *Raport końcowy z prac Zespołu ds. analizy obciążenia pracą w jednostkach organizacyjnych administracji celnej*⁵.

Dokument ten, zgodnie z celem działania Zespołu, określał dwuwariantowo wielkość zatrudnienia zapewniającego prawidłowe i terminowe wykonywanie zadań w administracji celnej. W 2006 r., w wariantcie optymalnym, w Służbie Celnej brakowało 2 537 etatów, to jest 16, 5 % faktycznego całkowitego zatrudnienia, w tym w pionie celnym 1 626 etatów (13,8 %), a w wariantcie minimalnym 1 808 etatów, to jest 11,8 % całkowitego zatrudnienia, w tym w pionie celnym 1 065 etatów (9 %). Wielkości te były znacząco większe od analogicznych, oszacowanych dla 2005 r., dla którego łączną liczbę brakujących etatów

⁵ Powołanego przez Ministra Finansów w 2006 r..

określono na 2 284 w wariancie optymalnym i 1 096 w wariancie minimalnym, w tym w pionie celnym odpowiednio 1 425 etatów oraz 518 etatów. Odnotowano więc istotny regres.

NIK negatywnie ocenia fakt, że ówczesny Szef Służby Celnej nie podjął żadnych działań w celu zwiększenia obsady etatowej podległych jednostek, pomimo iż sytuacja budżetu państwa w 2007 r. była relatywnie dobra. NIK podkreśla, że konkluzją prezentowanych w *Raporcie* wyliczeń było stwierdzenie, że stan zatrudnienia nie gwarantuje prawidłowego i terminowego wykonywania zadań przez administrację celną. Zaniechanie działań ówczesny Szef Służby Celnej tłumaczył przewidywaną reformą służb skarbowych i celnych⁶. Sytuacja kadrowa opisana w *Raporcie* była wynikiem wcześniejszych decyzji, zapadłych jeszcze w październiku 2004 r., kiedy to ustalono docelową obsadę izb celnych na ówczesnie istniejącym poziomie zatrudnienia. Oznaczało to całkowity brak rezerwy etatów np. na obsadzenie nowych lub rozbudowywanych przejść granicznych. Negatywne skutki tej decyzji oraz późniejszych zaniechań ujawniły się w 2009 r., kiedy to, w związku z ograniczeniem wydatków budżetowych Służbie Celnej nie zostały przyznane środki z rezerwy celowej na 120 etatów niezbędnych do obsadzenia nowego przejścia granicznego z Federacją Rosyjską Grzechotki – Mamonowo II.

Po 2007 r. prace w zakresie optymalizacji zatrudnienia w służbie celnej prowadzono w zakresie ograniczonym przede wszystkim do jednostek zlokalizowanych na granicy wschodniej. Minister Finansów w dniu 12 lutego 2008 r. ustanowił *Pełnomocnika do spraw koordynacji działań Izb Celnych na granicy wschodniej*. Pełnomocnik ten, w dniu 31 stycznia 2009 r., przedstawił Szefowi Służby Celnej m.in. *Analizę i ocenę obsady kadrowej Izb Celnych w Białej Podlaskiej, Białymstoku, Olsztynie i Przemyślu*. Z dokumentu tego wynika, że osiągnięcie optymalnego poziomu zatrudnienia, zapewniającego sprawną realizację zadań nałożonych na te jednostki wymaga zwiększenia ich obsady (wraz z komórkami zwalczania przestępczości celnej) o prawie 724 etaty⁷, w tym w oddziałach granicznych o 435 etatów. Wielkości te uwzględniają przyszłe potrzeby wynikające z planowanych inwestycji na przejściach granicznych, które – jak trafnie wskazano w *Analizie* – powinny zostać zabezpieczone w momencie rozpoczęcia realizacji inwestycji. W wariancie ostrożniejszym potrzeby kadrowe oszacowano łącznie na 564 etaty, w tym 335 w oddziałach granicznych. Są to potrzeby znaczące, biorąc pod uwagę, iż stanowią ponad 14 % (w wariancie ostrożniejszym ponad 11 %) łącznego zatrudnienia w tych izbach, które według stanu na dzień 30 września 2009 r. wyniosło łącznie 5036 osób.

⁶ Reforma, która ostatecznie nie weszła w życie, polegać miała na konsolidacji administracji skarbowej i celnej w jedną służbę.

⁷ W zaokrągleniu do pełnych etatów.

W ocenie NIK skala oszacowanych potrzeb wskazuje na niepełną skuteczność, realizowanego w praktyce od 2003 r., procesu wzmocnienia kadrowego jednostek obsługujących granicę wschodnią. Od dnia 31 maja 2004 r. do 30 września 2009 r. m.in. w ramach naborów zewnętrznych oraz przeniesień z innych izb celnych wymienione wyżej 4 izby celne wzmocnione zostały łącznie o 1168 etatów, w tym w okresie od 31 stycznia 2007 r. do 30 września 2009 r. o 307 etatów. W *Analizie* stwierdzono, że kontynuacja procesu wzmocnienia kadrowego przejść granicznych powinna być zdynamizowana do 2010 r. W ocenie NIK uzupełnienie obsad do stanu optymalnego będzie jednak procesem wieloletnim, uwzględniając fakt, że w 2007 r. zwiększono obsadę tylko o 22 etaty, w 2008 r. o 216 etatów, zaś do dnia 30 września 2009 r. o 69 etatów.

5. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie pod względem celowości ocenia to, że w administracji celnej nie zostały opracowane jednolite standardy wyposażenia m.in. w sprzęt niezbędny do wykonywania kontroli celnych. Zdaniem NIK ich opracowanie, wdrożenie i bieżące aktualizowanie stworzyłoby przesłanki przede wszystkim do rzetelnego określenia bieżących i przyszłych potrzeb w zakresie sprzętu, a ponadto do racjonalnego planowania wydatków na jego zakupy, zarówno w skali poszczególnych izb celnych, jak i całej Służby Celnej. Jest to istotne zwłaszcza obecnie, gdy w Służbie Celnej trwają prace związane z należytych przygotowaniem administracji celnej do realizacji zadań związanych z Mistrzostwami Europy w Piłce Nożnej EURO 2012.

W okresie przedakcesyjnym wytyczne Komisji Europejskiej dla polskiej administracji celnej przewidywały między innymi przygotowanie specyfikacji obejmujących standardowe, docelowe wyposażenie techniczne dla różnego rodzaju punktów odpraw celnych, jak np. przejścia drogowe, kolejowe, wewnętrzne punkty odpraw, porty morskie oraz biura administracyjne i dyrekcje. Departament Kontroli Celno-Akcyzowej MF opracował wykazy standardowego wyposażenia dla różnych, co do zakresu działania, jednostek administracji celnej. Po konsultacji z izbami celnymi, przygotowany został dokument pn. *„Propozycje dotyczące dodatkowych wymogów funkcjonalnych Systemu Zarządzania Zasobami Technicznym Administracji Celnej „Machina”, dla potrzeb realizacji kontroli w Służbie Celnej*”, który w dniu 30 marca 2005 r. przekazany został Dyrektorowi Departamentu Organizacji Służby Celnej w celu uwzględnienia ich w pracach przy *Systemie Zarządzania Zasobami Technicznym Administracji Celnej „Machina”*. System ten wykorzystywany jest m.in. do planowania zakupów sprzętu na wyposażenie jednostek administracji celnej. Dane wprowadzane do tego systemu nie wynikają jednak z ustalonych standardów wyposażenia,

lecz stanowią zbiór indywidualnych potrzeb izb celnych, których realności organ finansujący zakupy, to jest Minister Finansów, nie może ocenić.

Propozycje uwzględnienia standardowego wyposażenia jednostek administracji celnej w systemie „*Machina*”, w ocenie NIK uzasadnione i racjonalne, nie zostały wdrożone, gdyż - jak wyjaśnił Pan Grzegorz Smogorzewski - Dyrektor Departamentu SC⁸ - otrzymane założenia nie mogły być podstawą do utworzenia nowego modułu, ponieważ przedłożony materiał, znacznie odbiegał od przyjętej struktury systemu. Został on potraktowany jako opracowanie teoretyczne, przygotowane na podstawie „*książkowego modelu zarządzania*”. Wyjaśniający podkreślił, że podstawowym założeniem stworzenia bazy danych była potrzeba posiadania narzędzia, przy pomocy którego byłoby możliwe uzyskiwanie informacji niezbędnych do podejmowania decyzji w zakresie planowania, wyposażania oraz alokowania sprzętu i urządzeń pomiędzy jednostkami organizacyjnymi administracji celnej. W ocenie NIK, to właśnie znajomość, co najmniej minimalnych standardów wyposażenia poszczególnych jednostek, jest podstawową informacją niezbędną dla zapewnienia racjonalnych zakupów i alokacji sprzętu

6. W okresie objętym kontrolą Służba Celna realizowała zakupy sprzętu specjalistycznego do kontroli celnej oraz sprzętu informatycznego. Finansowano je ze środków budżetowych oraz współfinansowano ze środków pomocowych i UE. Legalność i celowość wydatków na te cele (z zastrzeżeniem uwag wymienionych w punkcie 5 niniejszego wystąpienia) nie budziła zastrzeżeń.

6.1. W okresie objętym kontrolą na zakupy majątkowe, w ramach corocznie przeznaczanych na ten cel środków budżetowych, wydatkowano 67 967,1 tys. zł. W ujęciu rzeczowym zrealizowano m.in. zakupy 17 wideoendoskopów, 75 samochodów, mobilnego urządzenia rentgenowskiego, wyposażenia łodzi patrolowych, a także sprzętu informatycznego.

6.2. W dniu 16 września 2008 r. Rada Ministrów przyjęła Program Wieloletni „*Modernizacja Służby Celnej w latach 2009- 2011*”. Na realizację zadań Programu, przewidziano ogółem 672 209 tys. zł. Wydatki w 2009 r., zgodnie z *zapisami ustawy budżetowej na rok 2009*, miały wynieść 193 200 tys. zł. W ciągu roku, m.in. w związku z nowelizacją ustawy budżetowej plan ten uległ znacznej redukcji – do kwoty 97 375 tys. zł. Do dnia 23 grudnia 2009 r. Służba Celna zaangażowała środki na zakup i wymianę sprzętu transportowego w wysokości 4 173 tys. zł, na zakup, wymianę i modernizację sprzętu

⁸ W piśmie z dnia 26 listopada 2009 r. znak: SC11/065/37/09/FLM.

laboratoryjnego - 311 tys. zł, sprzętu do kontroli celnej oraz łączności - 4 986 tys. zł, na budowę i modernizację użytkowanych obiektów - 16 076 tys. zł, a także na wzmocnienie motywacyjnego systemu wynagrodzeń – 58 890 tys. zł. W ramach zakupów sprzętu do kontroli i łączności (niezależnie od wydatkowanych faktycznie 4 986 tys. zł), w dniu 20 listopada 2009 r. podpisana została umowa na dostawę 3 urządzeń skanujących za łączną kwotę 13 955 tys. zł netto (17 025 tys. zł. brutto), z terminem płatności w I połowie 2010 r.

6.3. W okresie objętym kontrolą w Ministerstwie Finansów realizowano 20 projektów inwestycyjnych dotyczących wyposażenia Służby Celnej w sprzęt i oprogramowanie informatyczne. Projekty te, o wartości łącznej 7 765,2 tys. euro i 301 417,3 tys. zł, współfinansowane były środkami pomocowymi (w tym m.in. Schengen Facility, Transition Facility oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego). Do 30 września 2009 r. zakończono realizację 8 projektów, wydatkując 5 389,1 tys. euro (96,9 % wartości planowanej) i 23 559 tys. zł (93,1 % planu). W trakcie realizacji pozostaje 12 projektów o łącznej wartości 2 204 tys. euro i 276 107,1 tys. zł, w ramach których do końca III kwartału 2009 r. sfinansowano wydatki w wysokości 26 898,4 tys. zł.

NIK zwraca uwagę, że w ramach współfinansowanego z Norweskiego Mechanizmu Finansowego Projektu PL0070, w 2008 r. zakupiono od brytyjskiej firmy [...] ⁹ cztery przewoźne urządzenia rentgenowskie do prześwietlania pojazdów i kontenerów dla grup mobilnych. Koszt całkowity transakcji, zrealizowanej po przetargu nieograniczonym, wyniósł 18 378, 8 tys. zł netto, przy cenie jednostkowej skanera 4 594, 7 tys. zł. Urządzenia te użytkowane m.in. w Izbach Celnym w Poznaniu, Białej Podlaskiej i Przemysłu charakteryzują się wysoką awaryjnością. I tak, urządzenie wykorzystywane w Poznaniu w okresie 385 dni eksploatacji (od dnia 19 listopada 2008 r. do dnia 10 grudnia 2009 r.) nieczynne było z powodu awarii przez 224 dni. Urządzenie, które przekazano do Przemysła, w czasie 393 dni wyłączone było z powodu licznych awarii przez 84 dni, a skaner w Białej Podlaskiej przez 50 dni (spośród 384). Używany przez IC w Gdyni inny model skanera w okresie 985 dni (od dnia 28 marca 2007 r. do dnia 8 grudnia 2009 r.) z powodu usterek nieczynny był przez 115 dni. Wprawdzie warunki umowy przewidują 40 miesięczną gwarancję na zakupiony sprzęt, a więc koszty serwisu ponoszone są przez dostawcę, niemniej wysoki stopień awaryjności istotnie ogranicza przydatność tych konkretnych modeli urządzeń do realizacji bieżących zadań.

⁹ Informacja wyłączona przez NIK na podstawie art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.), w związku z art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.). Wyłączenia dokonano ze względu na ochronę interesu podmiotu gospodarczego – tajemnica przedsiębiorstwa.

7. NIK negatywnie ocenia realizację zadań wynikających z zaakceptowanej w styczniu 2007 r. przez Szefa Służby Celnej tzw. *Strategii działania SC 2007+*. Stopień wykonania 96 zadań przewidzianych do realizacji w latach 2007-2008 nie był zadowalający. W okresie tym w pełni zrealizowano tylko 6 zadań, a 39 nie wykonano w ogóle. Pozostałe zadania wykonano z opóźnieniem (dopiero w 2009 r.), przeniesiono do realizacji na 2010 r., zawieszono ich wykonanie lub zrezygnowano z realizacji.

W wyjaśnieniach odnośnie przyczyn powyższego stanu rzeczy przedstawiciele poszczególnych departamentów realizujących zadania wskazywali, że ich niewykonanie nie miało negatywnych skutków, a także znaczącego wpływu na sposób funkcjonowania SC. W ocenie NIK ten sposób argumentacji podważa celowość opracowywania dokumentów strategicznych i wyznaczania w nich zadań, które są *de facto* nieprzydatne, gdyż - w świetle powyższych wyjaśnień – nie mają praktycznego znaczenia dla projektowanej działalności.

W ocenie NIK, zadania wyznaczone w *Strategii*, były jednak istotne dla przyszłej, sprawnej realizacji zadań Służby Celnej, a brak ich realizacji wynikał z jednej strony z zaniechań realizacji dotychczasowych koncepcji, z drugiej zaś z nierzetelnych działań. Przykładowo:

- Nie opracowano, a tym samym nie wdrożono jednolitego systemu zarządzania kadrami w Służbie Celnej (kategoryzacja i opis stanowisk służby i pracy, opracowanie i wdrożenie jednolitych procedur w zakresie doboru zewnętrznego i wewnętrznego na poszczególne stanowiska, modyfikacja obowiązującego systemu oceny okresowej funkcjonariuszy celnych, opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania kadrą rezerwową). Jako przyczynę wskazano zmianę projektów pragmatyki służbowej Służby Celnej, wskutek zastąpienia projektu ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej projektem ustawy o Służbie Celnej.
- Niezrealizowanie zadania polegającego na opracowaniu i wdrożeniu systemu określania zapotrzebowania na personel w powiązaniu z miernikami obciążenia pracą uzasadniano powołaniem *Grupy Roboczej do oceny obsady etatowej w oddziałach celnych obsługujących drogowe przejścia graniczne*. NIK zwraca jednak uwagę, że *Grupę Roboczą* Minister Finansów powołał w dniu 21 listopada 2008 r., a więc w okresie, kiedy zadanie to praktycznie powinno już być zrealizowane.
- W celu okresowej modyfikacji zasad sprawowania kontroli w ramach nadzoru służbowego założono przeprowadzenie analizy i oceny stosowanych procedur kontroli

funkcjonalnej, na podstawie sprawozdań z tego zakresu, przesyłanych przez izby celne. Zadanie to nie zostało zrealizowane z powodu wyznaczenia zbyt krótkiego okresu na uzyskanie miarodajnych danych uzasadniających ewentualną konieczność modyfikacji zasad sprawowania kontroli oraz przeniesienia do Wydziału Kontroli Wewnętrznej dodatkowych zadań, bez wzmocnienia obsady kadrowej.

Wyjątkiem w powyższej negatywnej ocenie NIK są działania Szefa Służby Celnej w zakresie stworzenia możliwości podnoszenia kwalifikacji przez funkcjonariuszy celnych. Działania te NIK ocenia pozytywnie. W okresie od 1 stycznia 2007 r. do 30 września 2009 r., w ramach zadań wynikających ze *Strategii działania Służby Celnej 2007+*, w szkoleniach organizowanych przez Ministerstwo Finansów uczestniczyło ponad 10 tys. pracowników administracji celnej, w tym ponad 3 tys. w ramach szkoleń finansowanych ze środków pomocowych UE. Szkoleni oni byli w ramach 10 projektów szkoleniowych, w tym. m.in. „*Wzmocnienie ochrony praw własności intelektualnej i przemysłowej*”, „*Wykorzystanie i obsługa systemu SIS i VIS*” oraz „*Współpraca międzyinstytucjonalna na rzecz zwalczania przestępczości zorganizowanej*”. Dla funkcjonariuszy w służbie przygotowawczej, w ramach zasadniczych kursów celnych przygotowywano odrębne moduły szkoleniowe (łącznie 172 szkolenia).

8. NIK, w oparciu także o wyniki kontroli przeprowadzonych w izbach celnych, pozytywnie ocenia współpracę Służby Celnej z Policją, Strażą Graniczną, ABW i innymi wyspecjalizowanymi służbami w zakresie zapobiegania, wykrywania i zwalczania przestępczości.

Negatywnie, pod względem rzetelności, NIK ocenia natomiast niektóre formalne aspekty tej współpracy. Oparta jest ona bowiem o porozumienia zawarte w latach 2003 i 2004, przywołujące w swojej treści nieaktualne już akty prawne określające szczegółowy zakres i tryb prowadzonej współpracy. Niektóre z tych aktów, dotyczące zasad funkcjonowania wspomnianych wyżej służb państwowych, utraciły moc po wstąpieniu Polski do struktur UE na rzecz na nowo określonych dla nich zadań, funkcji, zasad i trybu postępowania. I tak:

- W porozumieniu z Komendantem Głównym Straży Granicznej, zawartym w dniu 28 stycznia 2004 r., jako podstawa prawna współdziałania w zwalczaniu przestępczości, funkcjonują przepisy *Kodeksu celnego*, to jest ustawy uchylonej z dniem 1 maja 2005 r.

- Podstawę prawną porozumienia zawartego dnia 6 listopada 2003 r. z Komendantem Głównym Policji do czasu zakończenia kontroli stanowiły *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 1999 r.*¹⁰ (uchylone z dniem 31 grudnia 2004 r.) oraz *z dnia 13 sierpnia 1996 r.*¹¹ (uchylone z dniem 29 lipca 2005 r.).

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie pod względem rzetelności oceniła niesporządzanie okresowych ocen realizacji porozumień z Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Strażą Graniczną, zawartych przez Izbę Celną w Warszawie. Obowiązki w tym zakresie dla Dyrektora Izby Celnej wynikały wprost z powyższych porozumień.

9. NIK negatywnie pod względem celowości ocenia fakt, że w Ministerstwie Finansów nie sporządzano uzasadnień wniosków o wyróżnienie nagrodą funkcjonariuszy pełniących służbę w pionie celnym. Także decyzje o przyznaniu takich nagród nie były uzasadniane.

Zgodnie z *rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 kwietnia 2000 r. w sprawie dodatkowego funduszu nagród za szczególne osiągnięcia w Służbie Celnej*¹² Minister Finansów oraz dyrektorzy izb celnych przyznają funkcjonariuszom nagrody za szczególne osiągnięcia w Służbie Celnej, a zwłaszcza za wzorowe wypełnianie powierzonych zadań służbowych, przejawianie inicjatywy w zakresie doskonalenia organizacji i efektywności służby. Nagrody te mają charakter uznaniowy i przyznawane są z własnej inicjatywy osób uprawnionych lub na wniosek bezpośredniego przełożonego nagradzanego funkcjonariusza.

Procedura nagradzania obejmowała ustalenie przedziału wysokości nagród na poszczególne grupy stanowisk oraz sporządzenie wykazów indywidualnie przyznanych kwot – do akceptacji przez Szefa Służby Celnej. Wysokość przyznawanych nagród indywidualnych była bardzo zróżnicowana, zarówno w grupie stanowisk kierowniczych (naczelnicy wydziałów) jak i wykonawczych. Przykładowo, w grudniu 2008 r. w Departamencie Służby Celnej dla naczelników wydziału wyniosła ona od 3,5 tys. zł do 7,5 tys. zł, a dla funkcjonariuszy na stanowiskach wykonawczych zróżnicowano pomiędzy 1 tys. zł do 3,4 tys. zł. W tym samym okresie, w Departamencie Kontroli Celno – Akcyzowej i Kontroli Gier, zaproponowano dla naczelników wydziałów kwoty od 6 tys. zł do 10 tys. zł., dla pozostałych funkcjonariuszy od 0,5 tys. zł do 4 tys. zł. Nagród nie przyznano w ogóle 16 osobom.

¹⁰ W sprawie zasad współdziałania organów celnych z organami administracji publicznej oraz innymi państwowymi i samorządowymi jednostkami organizacyjnymi, a także zakresu ich świadczeń na rzecz organów celnych (Dz. U. Nr 53, poz. 551).

¹¹ W sprawie szczegółowego trybu korzystania przez policjantów z pomocy instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego, jednostek gospodarczych i organizacji społecznych oraz osób (Dz. U. Nr 107, poz. 501).

¹² Dz. U. Nr 30, poz. 373 ze zm.

Pani Maria Wójtowicz - Zastępca Dyrektora Departamentu Służby Celnej wyjaśniła¹³, że przepisy przywołanego *rozporządzenia Rady Ministrów* nie nakładają na kierownika urzędu obowiązku indywidualnego lub też ogólnego uzasadniania decyzji w sprawie przyznania nagród oraz nie określają elementów, z których powinien składać się wniosek o przyznanie nagrody, która ma charakter uznaniowy. Wskazała też, że przepisy rozporządzenia nie obligują do wydania regulaminu przyznawania nagród.

Zdaniem NIK fakt, że nagrody, o których mowa, przyznawane są za szczególne osiągnięcia w Służbie Celnej, wskazuje na ich wyjątkowy charakter w stosunku do innych form gratyfikacji. W ocenie NIK, właśnie dla zachowania szczególnej funkcji motywacyjnej tej nagrody celowym byłoby, aby wniosek lub decyzja o jej przyznaniu opatrzone były stosownym uzasadnieniem. Jest to tym bardziej ważne, że kwoty indywidualnych nagród w poszczególnych grupach stanowisk były znacząco zróżnicowane. Oznacza to, że w opinii bezpośrednich przełożonych różna była skala szczególnych osiągnięć uzyskiwanych przez nagrodzonych funkcjonariuszy. Powinno to - zdaniem NIK - znaleźć swoje pisemne odzwierciedlenie w postaci uzasadnienia.

NIK zwraca też uwagę, że dyrektorzy izb celnych, w oparciu o przepisy tego samego rozporządzenia Rady Ministrów opracowali i wdrożyli do stosowania regulaminy przyznawania nagród podległym funkcjonariuszom. Ponadto, w 2008 r. Szef Służby Celnej zaakceptował tzw. kryteria podziału nagród, w których zaproponowano m.in., aby funkcjonariuszom pomniejszać nagrody w przypadku nieobecności w pracy od 30 do 60 dni kalendarzowych, w okresie za który przyznawana jest nagroda, a wcale nie przyznawać w przypadku nieobecności powyżej 60 dni. W ocenie NIK wprowadzanie w życie takich reguł postępowania ma charakter tworzenia zasad regulaminowych zamiast uznaniowych, jakie powinny dotyczyć nagród za szczególne osiągnięcia w Służbie Celnej.

W pionie celnym MF zatrudnieni są również członkowie korpusu służby cywilnej. Dla członków tego korpusu Dyrektor Generalny MF ustanowił *Regulamin udzielania nagród*, w którym określił kryteria ich przyznawania¹⁴. Regulamin ten nie nakładał obowiązku uzasadniania przyznania nagrody, w związku z czym nie było to praktykowane. Indywidualne wysokości gratyfikacji były, podobnie jak w przypadku funkcjonariuszy celnych, również znacząco zróżnicowane. Przykładowo w Departamencie CA w roku 2008 przyznano nagrody

¹³ Pismo z dnia 30 listopada 2009 r.

¹⁴ Zarządzenie DG nr 7/BG/2007 z dnia 7 marca 2007 r..

w wysokości od 1 tys. zł do 10 tys. zł. W złożonych wyjaśnieniach¹⁵ Dyrektor Departamentu Kontroli Celno - Akcyzowej i Kontroli Gier uzasadniał ich wysokość przestrzeganiem dyscypliny pracy, zaangażowaniem, jakością i terminowością powierzanych obowiązków. Wyjaśniający nie odniósł się jednak do kryteriów określonych w *Regulaminie*, takich jak np. realizacja trudnego zadania, realizowanie zadania w trybie przyspieszonym czy wykonywanie dodatkowych zadań, niewynikających z zakresu obowiązków. W odniesieniu do tej grupy pracowników służby celnej NIK również ocenia, że niecelowe jest odstępowanie od sporządzania uzasadnień przyznawanych nagród.

Zastrzeżenia NIK wzbudziły dwie indywidualne decyzje dotyczące wyróżnień funkcjonariuszy. I tak:

- W styczniu 2007 r. funkcjonariuszowi pełniącemu służbę w Departamencie Kontroli Celno-Akcyzowej i Kontroli Gier podwyższono wynagrodzenie o 1 234 zł, w sytuacji, gdy podwyżki na tych samych stanowiskach w Departamencie wyniosły 210 zł i 250 zł. Z wyjaśnień Pani Anny Jędruszczak - ówczesnej Dyrektor Departamentu Służby Celnej¹⁶ wynika, że Zastępca Szefa Służby Celnej biorąc pod uwagę powierzenie funkcjonariuszowi dodatkowej funkcji rzecznika dyscyplinarnego przy Szefie Służby Celnej polecił dokonać zmian w stosunku do wniosku pierwotnego, w którym Dyrektor Departamentu wnioskował o awans bez zmiany uposażenia. NIK zwraca uwagę, że zgodnie z przepisami § 9 ust.1, pkt 1 *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 21 kwietnia 2000 r. w sprawie stawek uposażenia zasadniczego w Służbie Celnej, wysokości oraz szczegółowych zasad przyznawania i wypłacania dodatków do uposażenia zasadniczego*¹⁷ funkcjonariuszowi można było przyznać dodatek specjalny z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych, gdyż funkcja rzecznika dyscyplinarnego jest funkcją sprawowaną czasowo.
- We wrześniu 2009 r. przyznano funkcjonariuszowi zatrudnionemu w Departamencie Kontroli Celno-Akcyzowej i Kontroli Gier odznakę „Zasłużony dla Służby Celnej” na podstawie nierzetelnie sporządzonego wniosku. Faktyczny staż służby funkcjonariusza w Służbie Celnej wynosił 9 lat, a nie jak podano we wniosku 14 lat. Wniosek sporządzono w oparciu o błędne dane uzyskane z Biura Dyrektora Generalnego. Jak wyjaśnił Pan Grzegorz Smogorzewski - Dyrektor Departamentu Służby Celnej¹⁸, przy rozpatrywaniu wniosków analizowano uzasadnienie

¹⁵ Pismo z dnia 3 grudnia 2009 r.

¹⁶ Pismo z dnia 7 grudnia 2009 r.

¹⁷ Dz. U. Nr 36, poz. 408 ze zm.

¹⁸ Pismo z dnia 12 listopada 2009 r.

przedstawione przez wnioskodawcę w kontekście spełnienia wymogu, iż odznaczenie przyznawane jest osobom wyróżniającym się w Służbie Celnej lub mającym szczególne zasługi dla Służby Celnej. Kierunkowo przyjęto kryterium stażu służby 15 lat, niemniej jednak nie był to warunek niezbędny.

10. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia naruszanie postanowień § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 kwietnia 2002r. w sprawie przeprowadzania konkursów na stanowiska zastępcy Szefa Służby Celnej i dyrektorów izb celnych¹⁹. Przepis ten zobowiązywał do ogłaszania konkursów na ww. stanowiska w terminie 30 dni od dnia zwolnienia stanowiska objętego konkursem lub od daty utworzenia nowego stanowiska. Rozporządzenie nakłada wprawdzie obowiązek ogłoszenia konkursu przez Ministra Finansów, niemniej zgodnie z zakresami kompetencji Szefów Służby Celnej²⁰, to na osobach zajmujących te stanowiska spoczywał obowiązek wykonania niezbędnych w tym zakresie czynności.

10.1. W okresie objętym kontrolą, to jest od 1 stycznia 2007 r. do 30 września 2009 r., Szefowie Służby Celnej nie przygotowywali konkursów na te stanowiska. Obowiązki Zastępców Szefa Służby Celnej w ciągu trzech lat powierzono trzem osobom, w tym dwóm w ramach dodatkowych obowiązków. Nie ogłaszano również, w terminach 30 dni od zwolnienia poprzedniego dyrektora, konkursów na stanowiska dyrektorów izb celnych. W skrajnym przypadku czas od zwolnienia stanowiska przez poprzedniego dyrektora do ogłoszenia konkursu wyniósł 29 miesięcy.

Przykładowo w dniu 15 grudnia 2005 r. odwołani zostali m.in. Dyrektorzy Izb Celnych w Białej Podlaskiej, Gdyni, Katowicach, Poznaniu, Przemyślu, Rzepinie, Toruniu. Konkursy na stanowiska Dyrektorów Izb Celnych zostały ogłoszone w następujących terminach: w Gdyni i Poznaniu – dniu 26 marca 2007 r., w Katowicach, w Przemyślu i w Toruniu w dniu 24 września 2007 r., a w Białej Podlaskiej i w Rzepinie dopiero w dniu 14 maja 2008 r. W dniu 1 września 2005 r. utworzono IC w Kielcach, a konkurs na stanowisko Dyrektora tej Izby został ogłoszony dopiero w dniu 24 września 2007 r. W dniu 16 grudnia 2004 r. został odwołany dyrektor IC w Łodzi, natomiast konkurs ogłoszono dopiero w dniu 24 września 2007 r.

¹⁹ Dz. U. Nr 43, poz. 396 ze zm.

²⁰ Określonych Zarządzeniem Nr 31 Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2006 r., Zarządzeniem Nr 26 Ministra Finansów z dnia 30 listopada 2007 r., Decyzją Nr 1/08/MB Ministra Finansów z dnia 3 stycznia 2008 r., Decyzją Nr 3/08/MB Ministra Finansów z dnia 4 lutego 2008 r.

Do dnia zakończenia kontroli nie zostały w ogóle ogłoszone konkursy na stanowisko dyrektorów Izb Celnych w Warszawie (wakat od dnia 1 stycznia 2009 r.), Gdyni (od dnia 7 sierpnia 2009 r.) Krakowie (od dnia 1 marca 2009 r.).

Szef Służby Celnej naruszał przepis § 18, ust. 4 przywołanego już rozporządzenia *Ministra Finansów w sprawie przeprowadzania konkursów*, gdyż nie ogłaszał w terminie 30 dni ponownych konkursów w sytuacjach, gdy poprzedni konkurs pozostał nierozstrzygnięty. Na przykład, w dniu 24 września 2007 r. ogłoszony został konkurs na dyrektorów Izb Celnych w Opolu i Przemyślu. W dniu 3 czerwca 2008 r. Dyrektor Departamentu SC poinformował Szefa Służby Celnej o odstąpieniu od wskazania kandydata na dyrektorów tych izb. W związku z powyższym Szef Służby Celnej obowiązany był do ogłoszenia ponownych konkursów w terminie 30 dni. Ogłoszono je natomiast dopiero 3 września 2008 r.

Ponadto, Szef Służby Celnej nie powołał dyrektora Izby Celnej w Katowicach pomimo pozytywnego rozstrzygnięcia konkursu. W dniu 27 września 2007 r. ogłoszony został konkurs na stanowisko dyrektora tej Izby. W dniu 3 czerwca 2008 r. Dyrektor Departamentu SC poinformował Szefa Służby Celnej o ustaleniu wyników konkursu wskazując kandydatów na stanowisko dyrektora, zwracając się jednocześnie, zgodnie z dyspozycją art. 17 ust. 4 ówczesnie obowiązującej *ustawy o Służbie Celnej*, z prośbą o powołanie dyrektora spośród kandydatów wyłonionych w wyniku konkursu. Dyrektor nie został powołany, natomiast konkurs ogłoszono ponownie w dniu 3 września 2008 r.

Pan Jacek Kapica - Szef Służby Celnej, jako przyczynę nieterminowego ogłaszania konkursów na stanowiska dyrektorów izb celnych wskazał²¹ intensywne prace legislacyjne nad szeregiem aktów prawnych związanych z funkcjonowaniem i organizacją Służby Celnej, a zwłaszcza prace nad zmianą ustawy o Służbie Celnej. Ogłoszenie ponownego konkursu, pomimo pozytywnego rozstrzygnięcia konkursu poprzedniego, spowodowane było natomiast tylko minimalnym przekroczeniem progu punktowego przez kandydatów. Zdaniem Szefa Służby Celnej termin wskazany w przepisach *rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie przeprowadzania konkursów na dyrektorów izb celnych i zastępców Szefa Służby Celnej* jest przepisem instrukcyjnym i jego przekroczenie nie rodzi negatywnych skutków prawnych dla postępowań konkursowych. Pan Marian Banaś - poprzedni Szef Służby Celnej (w okresie od 21 listopada 2005 r. do 2 stycznia 2008 r.) zeznał²² natomiast, że podjął decyzję o zwolnieniu większości dyrektorów izb celnych z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości w działaniach

²¹ Pismo z dnia 3 grudnia 2009 r.

²² Protokół przesłuchania świadka z dnia 4 grudnia 2009 r.

dyrektorów departamentów MF i izb celnych. Wówczas powoływał na czas określony na stanowiska dyrektorów osoby zaufane i w jego ocenie spełniające warunki dla objęcia tych stanowisk. Brak ogłaszania konkursów podyktowany był oczekiwaniem na ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej, która miała wejść w życie w 2007 r.

W ocenie NIK, żadne argumenty nie mogą tłumaczyć wskazanych powyżej przykładów świadomego naruszania prawa. Przytoczone powyżej wyjaśnienia i zeznania Szefów SC wskazują bowiem, że zaniechania w kwestii obsad personalnych stanowisk dyrektorów izb celnych były decyzjami przemyślanymi, podejmowanymi z pełnym rozeznanieniem, co do obowiązującego stanu prawnego.

10.2. Konsekwencją braku stałych obsad stanowisk dyrektorskich w izbach celnych były częste, a niekiedy również długotrwałe okresy kierowania tymi jednostkami przez osoby pełniące obowiązki dyrektorów. Na przykład w okresie objętym kontrolą, w IC w Gdyni obowiązki dyrektora pełniła jedna osoba przez 20 miesięcy, w IC w Katowicach 2 osoby odpowiednio przez 5 miesięcy i 24 miesiące, w IC w Kielcach - 3 osoby odpowiednio przez 4,16 i 4 miesiące, a w IC w Toruniu - 4 osoby odpowiednio przez okres 6, 6, 12 i 3 miesięcy.

Szef Służby Celnej długotrwałe nie powoływał również zastępców dyrektorów izb celnych i naczelników urzędów oraz dokonywał licznych zmian na tych stanowiskach. Na przykład, w okresie objętym kontrolą w IC w Białej Podlaskiej zastępcami dyrektora było łącznie 9 osób, z których 5 pełniło tylko te obowiązki; w IC w Gdyni było łącznie 10 zastępców, w tym 5 osób jako pełniące obowiązki. W okresie od 1 stycznia 2007 r. do 30 września 2009 r. w IC w Białej Podlaskiej odwołano łącznie 7 zastępców dyrektorów, w IC w Przemyślu – 6 zastępców, w IC w Gdyni, Olsztynie i Katowicach odwołano po 5 zastępców, natomiast w IC w Krakowie – 4 zastępców dyrektora.

Pan Marian Banaś – były Szef Służby Celnej zeznał m.in., że „...przyczynami zmian na stanowiskach kierowniczych w izbach i urzędach celnych była negatywna ocena pracy osób na tych stanowiskach. O przeniesieniach decydowały także względy rodzinne, tj. oddalenie miejsca pracy od miejsca zamieszkania. Dokonywane zmiany miały służyć jak najlepszemu wykonywaniu zadań”.

NIK nie kwestionuje zasadności powierzania konkretnym osobom pełnienia obowiązków na stanowiskach kierowniczych w określonym czasie niezbędnym do wyłonienia kandydata, który zajmie to stanowisko. Negatywnie ocenia natomiast zaniechania lub działania, w wyniku których występuje częsta rotacja na stanowiskach kierowniczych różnych szczebli, albo osoby zajmujące te stanowiska przez długi czas nie osiągają niezbędnej

stabilizacji, gdyż stwarza to zagrożenie obniżeniem skuteczności kierowania, w tym przypadku jednostkami administracji celnej.

11. NIK negatywnie pod względem rzetelności ocenia fakt, że w departamentach Służby Celnej Ministerstwa Finansów wyznaczano funkcjonariuszy celnych na stanowiska naczelników nieokreślonych wydziałów. Wskazanie konkretnego wydziału nie było możliwe, gdyż stanowiska naczelników we wszystkich funkcjonujących wydziałach były już obsadzone.

I tak, w skład Departamentu Kontroli Celno – Akcyzowej i Kontroli Gier wchodzi 12 wydziałów, którymi kierują naczelnicy. Oprócz nich w Departamencie zatrudnionych jest 5 osób, wyznaczonych na stanowiska naczelników wydziałów nieistniejących. Są to Dyrektor Departamentu i 3 jego zastępców – wszyscy przebywający na urloпах bezpłatnych w Służbie Celnej oraz jedna osoba pełniąca funkcję reprezentanta Polski w Misji Unii Europejskiej o pomocy granicznej dla Ukrainy i Mołdowy EUBAM. W Departamencie Polityki Celnej i Departamencie Służby Celnej²³, oprócz faktycznych naczelników wydziałów, zatrudnione są dodatkowo 2 osoby (po jednej w każdym z tych Departamentów) na stanowisku naczelnika bez przypisanego wydziału. Osoby te również przebywają na urloпах bezpłatnych w Służbie Celnej.

Dyrektor Departamentu CA wyjaśnił²⁴, że rozwiązanie polegające na objęciu przez funkcjonariuszy funkcji naczelników wydziałów z jednoczesnym udzieleniem im na czas pełnienia obowiązków zastępców dyrektorów bezpłatnych urloпов w służbie wiązało się z obowiązującą wówczas *ustawą z dnia 24 sierpnia 2006 r. o państwowym zasobie kadrowym i wysokich stanowiskach państwowych* i wypracowane zostało w Ministerstwie Finansów w 2006 r. na użytek tzw. „pionu celnego”. W innym przypadku, objęcie przez nich funkcji zastępców dyrektorów wiązało się z koniecznością zwolnienia ich ze służby, na co nie wyrażali zgody.

Wyjaśnienie to – w ocenie NIK – nie oddaje istoty rzeczy, a nie wszystkie przytoczone w nim okoliczności odpowiadają stanowi faktycznemu. Osobom tym, w większości, powierzono pełnienie obowiązków dyrektora lub zastępcy dyrektora departamentu i wyznaczano na stanowiska naczelników wydziałów, przed wejściem w życie przywołanej *ustawy o państwowym zasobie kadrowym...*, albo po jej uchyleniu. Nie była więc to w żadnej mierze konieczność wywołana przepisami tej ustawy. Ponadto, w chwili

²³ W skład Departamentu Służby Celnej wchodzi 14 wydziałów, a Departamentu Polityki Celnej – 13.

²⁴ Pismo z dnia 3 grudnia 2009 r.

rozpoczęcia pełnienia obowiązków na stanowiskach dyrektorskich, osoby te zajmowały inne stanowiska w Służbie Celnej, na których mogli pozostać. NIK nie znajduje więc uzasadnienia dla tworzenia *de facto* fikcyjnych stanowisk kierowniczych średniego szczebla, nawet jeżeli wynika to z konieczności „właściwego wynagradzania tych osób” – na co wskazał Pan Marian Banaś, również podejmujący tego rodzaju decyzje personalne.

12. Biorąc pod uwagę powyższe oceny i uwagi, na podstawie art. 60 ust. 2 *ustawy o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o spowodowanie podjęcia przez Szefa Służby Celnej działań zmierzających do:

- 1) Opracowania i wdrożenia standardów wyposażenia jednostek administracji celnej w niezbędny sprzęt do kontroli celnej, stosownie do wytycznych Komisji Europejskiej w tym zakresie.
- 2) Opracowania, w oparciu o te standardy, planu uzupełnienia wyposażenia jednostek administracji celnej w niezbędny sprzęt.
- 3) Zapewnienia niezbędnej obsady jednostek administracji celnej, zwłaszcza wykonujących obowiązki na granicy wschodniej.
- 4) Pilnego obsadzenia stanowisk dyrektorów Izb Celnych w Warszawie, Gdyni i Krakowie oraz przedstawienia, w miarę potrzeby, Ministrowi Finansów wniosku o powołanie Zastępcy Szefa Służby Celnej.
- 5) Zaktualizowania lub zawarcia nowych porozumień w sprawie zasad współpracy Służby Celnej z innymi organami, służbami i instytucjami państwowymi.
- 6) Weryfikacji zadań przewidzianych w *Strategii działania SC 2007+* pod kątem celowości ich realizacji oraz intensyfikacji działań zmierzających do terminowego wykonania zadań zweryfikowanych.
- 7) Wprowadzenia obowiązku uzasadniania wniosków o nagrody za szczególne osiągnięcia w Służbie Celnej oraz rozważenia celowości opracowania regulaminu przyznawania takich nagród.
- 8) Rozważenie możliwości zmiany stanowisk w Służbie Celnej osobom, które zajmują stanowiska naczelników wydziałów, o ile faktycznie nie kierują one wydziałem.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, zwraca się do Pana Ministra o przekazanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub o przyczynach niepodjęcia tych działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 i 2 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków, zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się – stosownie do art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK* – od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie powyższych zastrzeżeń.

(-) Stanisław Jarosz